

J 477

XXIII.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

C. K. NIŽŠÍHO GYMNASIA

V TŘEBONI

ZA ŠKOLNÍ ROK 1895.

* GYMNASIA 27. ROK ŠKOLNÍ. *



OBSAH.

1. Ukázky přízvučného překladu Pindara v rhytmeh původních. Podává Václav Veverka.
2. Školní zprávy. Podává ředitel.



V TŘEBONI.

Nákladem ústavu. — Tiskem Karla Brandeisa v Třeboni.

1895.

Ukázky přízvučného překladu Pindara v rhytmech původních.

Podává Václav Veverka.

»Les oeuvres de Pindare devinrent classiques, pour ainsi dire, aussitôt après sa mort. Herodot le cite déjà. Athènes adopte sa gloire. . . . Platon lui emprunte de belles pensées«

Alfred Croiset.)*

Uvedenými slovy Croisetovými pěkně označen účín básní nejpřednějšího lyrika řeckého Pindara. Zmíním se několika slovy o jeho poesii. —

Pindar jest básník naskrze ethický, náboženský. Pravými perlami jeho básní jsou mravní a politické sentence. Óbdivu hodna jest hloubka jeho myšlének; v bohatosti a velkoleposti obrazů nemá sobě rovna; řeč jeho vyniká vznešeností, k čemuž i nářečí (chorických lyriků s formami dorskými a aiolskými) přispívá. Rhythmy jeho jsou plny majestátnosti a původnosti.

Pindar básnil ke každé písni i novou melodii a tudíž i nové metrické formy; melodie právě získaly mu největší přízeň. Průvod byl lýra (loutna) neb flétna neb obojí dohromady, a s přednesem spojen byl tanec neb pochod. — Bohužel, že nezachovaly se melodie ani zpěvů Pindarových ani jiných chorických básníků řeckých. Tím naskytají se velké potíže při rozdělování jejich veršů, ježto v jednotlivých případech nelze přesně stanovití tvar kol a následkem toho i rozdělení period. Tak dí W. Christ v »Geschichte der griech. Liter.« str. 154, pozn. 2. vzhledem k rozdělení veršů Pindarových: »Das rechte ist noch nicht erfunden«; Dr. J. Král v knize »Řecká a římská rhytmika a metrika«, I. str. 122. praví o měření kol: »Jak které kolon měřiti máme, o tom rozhoduje sklad celé básně a hlavně kola okolní. Jiného kriteria po ztrátě melodií, jimž podřízena byla slova textu, nemáme.« —

*) V díle »La poésie de Pindare et les lois du lyrisme grec«, Paris, 1880 na str. 19. —

Co se týče přednesu epinikií, vítězných zpěvů, připomínám, že byly určeny ku přednesu od chorů, které byly sestaveny z vrstevníků a přátel vítězových a vycvičeny buď od básníka samého neb od zvláštního mistra. Báseň byla objednána buď od vítěze neb od jeho přátel. Když vítěz vjel do rodného města, tu prováděno bylo epinikion buď: 1. při průvodu k oltáři boha, kde vítěz složil svůj věnec, neb 2. večer při zastavení u domu vítězova, neb konečně 3. při hostině v královském paláci. — O volbě a uspořádání látky v Pindarových epinikiích tuto pojednávatí bylo by obsírné; čeho třeba, vyloženo v poznámkách k jednotlivým epinikiím. —

Po vydání znamenitých prací prof. Dra. J. Krále z oboru metriky jak staroklassické tak i české jest možno u nás již odvážit se na přízvučný překlad Pindara v rozměrech originálu. Obtíže ovšem jsou značné; avšak třeba jen malých volností a nepatrných změn, a právě v přízvučném překladě, jedině přirozeném pro češtinu, vyniknou pěkné rhythmy i myšlenky básní Pindarových. —

Při této práci užito hlavně těchto děl:

1. W. Christ, Pindari carmina cum deperditorum fragmentis selectis, Lipsiae, 1891 (Bibl. Teubner.)
2. J. J. Schwickert, Pindars Olympische Siegesgesaenge, Griechisch und deutsch, Trier, 1878.
3. Mor. Schmidt, Pindars Olympische Siegesgesaenge, Griechisch und deutsch, Jena, 1869.
4. L. Schmidt, Pindars Leben und Dichtung, Bonn, 1862.
5. Alfr. Croiset, La poésie de Pindare et les lois du lyrisme grec, Paris, 1880 (Hachette).
6. W. Christ, Geschichte der griechischen Literatur (Handb. der class. Alterthumswissenschaft, VII.) 1890.
7. Dr. J. Král, Řecká a římská rhythmika a metrika, I., Praha, 1890
8. Dr. J. Král, O prosodii české (Listy filol. 1893 a násl.); jiné články téhož spisov. o metricce i kritiky (v Listech filol.). —

Podáváje první pokusy z Pindara vzdávám nejsrdečnější díky slovit. panu prof. Dru. J. Královi za vzácné pokyny a rady, jež mi laskavě udělil. —



Olympijský vítězný zpěv 10.

Agesidamovi ¹⁾
z Lokrů Epizefyrských,
zvítězivšímu v pěstním zápase v Olympii.

O b s a h.

Někdy lidé potřebují vánku, jindy deště: kdo svým úsilím dodělal se pěkného výsledku, chce píseň mít, základ to a věčnou památku slávy (v. 1—8.). Zvláště vítězům olympijským pochvalná píseň patří. Chci pečlivě ji zapěti, avšak ke zdaru třeba jest pěvci pomoci božské (v. 9—13.). S ní na počest tvého zápasu pěstního, Agesidame, rozezvučím píseň jako přídavek k olivovému věnci, pochvalně vzpomínaje při tom na národ Lokrů Epizefyrských (v. 14—20.). Pojďte se mnou, Musy, k slavnosti k onomu národu; vím jistě, že jest pohostinný, umění milovný, vzdělaný a hrdinný podle přirozené povahy své, kteréž nelze snadno a náhle proměnití (v. 21—28.).

Strofa.

1. Mnohdy člověk po vánku větrném touží,
jindy vláhy deštových krůpějí ždá,
jež jsou dítky mraků a mlh;
svou kdo silou zdaru dojde,
5. píseň chce sladkou mít v úděl:
v ní jest příští slávy vznik,
v ní se věrně zachovává
památka na velkou cnost.

Antistrofa.

10. Olympijským vítězům závisti prostý
chvály zpěv je připraven. Pečlivě teď
jazyk můj ho pěstiti chce;
boží však jen mocí zkvétá
umělec důmyslem moudrým.
Synu Arcestratův, věz,
15. Agesidame, že tvému
zápasu pěstnímu v čest

Epodos.

ku věnci olivy zlaté sladkozvukou
píseň ti rozzvučím k slávě,
Epizefyrských rod Lokrů.

20. zároveň oslavit chtě.

Se mnou v průvod spějte; ručit mohu vám,
že, ó Musy, nepřijdeme k lidu tam,
jenž by hostům prechal v dál,
krásky jenž neznal by moci; ontě

25. moudrý, statný jest:

vrozených vloh ni lišky rudé
ani lvové řvaví v ráz
nikdy věru nepromění. —

Poznamenání.

1. Chlapec Agesidamas pocházel z města Lokrů Epizefyrských v Dolní Itálii, osady to Lokrů Ozolských. Dobyl v Olympii v 74. olympiadě, tedy as roku 484. př. Kr. vítězství v pěstním zápase. —

Tehdy byl Pindar 38 let star a sláva jeho daleko rozšířena. Byl tudíž vybidnut, aby opěval také vítězství v nejslavnějších národních hrách řeckých, vítězství v Olympii. Byla to pro Pindara první nabídka opěvatí vítěze olympijského; proto pokládal si to za velikou čest, což patrně z povznesené nálady celé písně i z toho, že spoléhá zvláště na milost a přízeň bohů (v. 12 a 13.). Píseň tato básněna hned po vítězství, nebyla určena, jako ostatní, k veřejnému provádění s hudbou a tancem; jest to jen slib jiné, větší písně, již chtěl básník nacvičiti a provésti. O tom svědčí vv. 14—20, kde mluví o zamýšlené písni k oslavě Agesidamově i Lokrů, a v. 21 a následující, kde zve s sebou Musy k slavnosti k Lokrům. — Zdá se, že z této cesty básníkovy i písně sešlo. —

Krásné obrazy a obraty (o touze po písni, o významu jejím, o pomoci božské, o neproměnnosti přirozené povahy a p.) vynikají samy sebou. —



Olympijský vítězný zpěv 7.

Diagorovi Rhodskému,¹⁾

zvítězivšímu v pěstním zápase v Olympii.

O b s a h.

Jako bohatý tchán podává o svatbě svému mladistvému zeti pohár vínem naplněný, chtěje jej tímto darem poctiti: tak i já píseň, nalitý nektar, dar to Mus, věnuji vítězům ve slavných hrách (v. 1—20.). Chci nyní opěvatí vítěze v Olympii, Diagoru i jeho vlast, ostrov Rhodos, i celý jeho rod (v. 21—34.). Počnu praotcem rodu Tlepolemem, synem Herakleovým, jenž ve zlosti zabil holí nevlastního bratra své babičky Alkmény, Likymnia; i žádal Apollona o radu, jak by unikl z bědného svého postavení (v. 35—56.). Bůh odpověděl, aby odebral se na ostrov, jež bohů král porosil kdysi zlatým deštěm, na Rhodos. Této milosti od Dia dostalo se ostrovanům v oné době, kdy Athéna s velikým rykem vyskočila z Diovy hlavy (v. 57—68.). Tehdy totiž rozkázal zářivý bůh Helios, jehož majetkem ostrov byl, aby obyvatelé Rhodu první Athéně obětovali. Uposlechli a vystoupili s obětí na hrad; avšak zapomenutí mrak zachmuřil jim mysl, a zapomněli vzít oheň. Přinesli tedy oběť bez ohně; to zalíbilo se velice Diovi i Athéně. Zeus seslal na ostrov zlatý dešť; Athéna pak dala jim největší zručnost ve výtvarném umění, tak že tvořili sochy podobné živoucím tvorům. Sláva jich vnikla v celý svět (v. 69—96.). Helios pak k majetku onoho spanilého ostrova přišel takto. V době, kdy bohové o zemi se dělili, skrýval se ostrov Rhodos ještě v mořských hlubinách. Helios u dělení nebyl, i bylo na něho zapomenuto. Žádal tedy Helios Dia, aby mu s bohyní Lachesis přiřknuli onen úrodný ostrov, až z hlubiny mořské se vynoří. Prání jeho bylo splněno (v. 97—123.). Ostrov vynořil se, a Helios pojal nymfu Rhodu, jež na ostrově bydlela, za manželku. Měl s ní sedm synů. Synové jednoho z nich, Kerkafa, jménem Ialysos, Kameiros a Lindos, rozdělili si území i města, a dle jich jmén nazvána byla i jejich sídla (v. 124—136.). Nž tomto ostrově tedy došel Diagorův praotec sprostění béd i příjemného útulku a zařídil slavné zápasy. Jeho potomek Diagoras již dvakrát ověnil se květy těch zápasů a i při jiných zápasech mnohokrát zvítězil, tak čtyřikrát na Isthmu, v Nemei, i dvakrát v Athénách, podobně v Argech, v Thébách, v Arkadii, Boiotii, v Pelláně a Aigině, kde šestkrát zvítězil, rovněž v Megarách (v. 137—155.). Nuže, Dje otče, zehnej statnému, skromnému a přínému vítězi Diagorovi a dopřej mu slávy i celému rodu Eratovců, s kterýmž veškerá obec jejich zároveň cítí štěstí a radost. Ty ovšem jsou zrovna tak nestálé, jako proudy vzduchové, jež v mžiku jinak vějí (v. 156—170.). —

Strofa 1.

Jak čiš kdy vezma kdos,
 v níž rosa se révová chví,
 z ní se napije a podá
 zeli mladistvému v dar
 5. ji z ruky možné, zlatý vrchol
 věna a veškerých statků,
 z domu jež v domov mu dá,
 hostiny půvab a rozkoš, tak jej poctiv,
 závist že způsobil tím
 10. mu u přítomných přátel
 pro svorný, blažený sňatek:

Antistrofa 1.

tak nektar šumný já
 teď sílaje vítězům v hrách,
 Mus to dar, plod duše sladký,
 15. těm se zpěvem vděčit chci,
 kdož v Olympii, v Pythu první.²⁾
 Štasten pak, kdokoli dobré
 pověsti v objetí dlí.
 Charis³⁾ však kvetoucí na jiného vždycky
 20. směje se v půvabné hře,
 jež loutnou chví, neb v tonech
 z útroby zvučivé flétny.

Epodos 1.

Za zvuku obou jsem přišel
 v slavnostním průvodu s Diagorou zde
 25. mořskou dcerou Afrodity,
 snoubenku Helia, Rhodu opěvat,
 při čemž chci chválit reka statného,
 který se u Alfeia teď ověnil v hrách,
 rovněž u Kastalských proudů
 30. v zápase pěstním, též otce Démageta,
 bohyni Diké⁴⁾ jenž ctil;
 jich domov u výspy Asie širé
 ostrov jesti s třemi městy
 vydobytý mečem aržským.⁵⁾ —

Strofa 2.

35. Chci Tlepolemem hned
 jim začítí společný zpěv,
 potomkům těm Heraklea,
 jejíchž všude známa moc.
 Vždyť praotcem se Diem pyšní,⁶⁾
 40. pramatkou Astydameia
 se strany matěiny jest. —
 Omylů nesčetných síť však v duši lidské
 kolkolem visí a tkví,
 a nevypátrá věru
 45. důmysl smrtelných nikdy,

Antistrofa 2.

co teď i v příští čas
 je člověku nejlepší zisk.⁷⁾
 Likymniat, Alkmenina
 nevlastního bratra to,
 50. jenž z Mideova rodu posel,
 ze suché olivy holí
 v Tiryntě⁸⁾ udeřiv v skráň,
 v hněvu té krajiny zakladatel zabil.
 Vášně tak vzbouřené vír
 55. i moudrou mysl zmámí.
 K bohu šel, o věštbu žádal.

Epodos 2.

Z hlubiny svatyně vonné
 jemu dal odpověď zlatovlasý bůh,⁹⁾
 aby od lernského břehu¹⁰⁾
 60. ku zemi oblité mořem ihned plul,
 bohů kde velký král kdys porosil
 zlatými hojně kapkami město i kraj,
 uměním když Hefaistovým,¹¹⁾
 kovovou sekerou z lebky otce svého
 65. Athéna vyběhla v svět
 a dala v plesný se, hromový ryk:
 Nebe žáslo ustrnutím,
 žásla nad ním Země matka.

Strofa 3.

- A Helios v ten čas,
 70. jenž světla je zářivý bůh,
 kázal milým dětem dbáti
 povinnosti příští též,
 by oni první skvostný oltář
 bohyni zdvihli a obět
 75. posvátnou vložili naň
 k potěše otce i děvy s chřestným kopím.¹²⁾
 Věhlas a veselý duch
 je lidem vždycky v úděl,
 mají-li Rozvahu v úctě;

Antistrofa 3.

80. než zapomenulí
 též přichází ztemnělý mrak,
 přímou cestu činů svádí
 od rozumu v bludnou tmu.
 I oni vyšli nemajíce
 85. semene žárného ohně.
 Bez ohně schystali pak
 na hradě v háji svou obět. Zeus však seslal,
 přivodiv žlutavý mrak,
 jim zlatý deště přival;
 90. Athéna bohyně sama

Epodos 3.

- veškerým uměním lidským
 zručným rukama vlásti dala jim.
 Nosily pak cesty díla
 podobná tvorům, jimž život, pohyb jest.
 95. Sláva jich vnikla v kraje daleké.
 Vrozená moudrost vzrůstá, když pěstí ji cvik. —
 Staré zvěsti lidské praví,
 s Diem když bohové o zem dělili se,
 tenkráté Rhodos že z vln
 100. prý nečněl nad mořskou hladinou ještě,
 v solných však prý hlubin lůně
 ponořen se ostrov skrýval.

Strofa 4.

- Kdes v dáli právě dlel
 bůh Helios; nedostal díl,
 105. nechali jej bez území,
 boha, jenžto svatý jest.
 Když sám se hlásil, Zeus chtěl znova
 děliti. Helios nedal,
 pravě, že uviděl tam
 110. v hlubině siného moře zemi vzrůstat
 ode dna k povrchu vod
 jak lidem přeúrodnou,
 rovněž tak příznivou stádům.

Antistrofa 4.

- Jen přál si, aby v slib
 115. své ruce mu pozdvihla hned
 Lachesis, ta s vinkem zlatým,¹³⁾
 bez velikých přísah slov,
 jež bohy váže, aby však mu
 přikývla s Kronovým synem,¹⁴⁾
 120. země ta na jasný vzduch
 hlavu až vypne, že pro vždy jeho bude.
 Řeči té splněna trest
 a v pravdu změnila se.
 Vypučel ze spousty vodní

Epodos 4.

125. ostrov, a v moci jej drží
 zářivých paprsků rodný otec sám,
 vládce koní ohňodechých.¹⁵⁾
 S Rhodou tam v blažený sňatek potom všed,
 sedmero splodil synů slynocích
 130. u starých tehdaž velikým důmyslem svým,
 z nichžto jeden Ialysa
 nejprve splodil, pak Kameira a Linda.
 Pro sebe každý z nich žil,
 když v tři si podily otcovskou zemi,
 135. města rovněž rozdělili;
 po nich nazvána jsou sídla.¹⁶⁾

Strofa 5.

Tu vyproštění slast
z všech osudných skytnuta béd
Tlepolemu, praotci to
140. Tiryntských, jak bůh by byl,
i vzplála vonná obět ovcí,
rozhodčím v zápasech stal se.²⁾
Květy jich dvakráte již
ověnil vítěz se Diagoras, štěstí
145. na Isthmu čtyřikrát měv,
i v Nemei byv dvakrát,
v strmých též Athénách vítěz.

Antistrofa 5.

I aržská výzbroj jej
i thébských znal závodů rej,
150. zná jej Arkadie také,
Boitův též řádné hry,
byl v Pellaně i na Aigině,
šestkrát kde zvítězil. Řečí
nejinou velebí jej
155. v Megarách kamenná deska. — Die otče,
kterýžto ovládáš výš
tam Atabyrskou,¹⁷⁾ čest dej
vítězi, základu písně,

Epodos 5.

muži, jenž v zápase pěstním
160. vynikli, uděl pak čestnou přízeň mu
u rodáků, u cizinců;
přímou jen zajisté cestou kráčí on,
které se zpupnost vždycky vyhýbá,
v mysl si vštípiv upřímných praotců vzor.
165. Símé Kallianaktovo
společné nezahal v tmou. Vždyť s Eratovců
šťěstím se veselí též
jich obec celá; však v jediném mžiku
často náhle vzduchem víří
170. proudy jemné hned, zas bouřné. —

Poznamenání.

1, Diagoras z města Ialysu na ostrově Rhodu zvítězil v 79. slavnosti olympijské v pěstním zápase. Byl z vynikajícího rodu Eratovců, kteří honosili se býti větvi Herakleovců. Dle pověsti přistěhoval se praotec jich Tlepolemos z Argolidy na Rhodos, kdež povstalo více kolonií. Pindar, maje opěvati Diagorovo vítězství, použil mythu trojího: 1. o kolonisaci samé, 2. o zavedení nezápalné oběti u praobyvatelů a 3. o povstání ostrova. — Mythy ty spojeny jsou myšlénkou, že vždy náhodou povstale opomenutí něčeho neb přenáhlení mělo pro ostrov Rhodos pozeňnaný výsledek. Souvislost je tato: Zeus při rozdělení země bohům opominul nepřítomného Helia, pročež dostal Helios ostrov Rhodos, do té doby v hlubinách mořských skrytý. Helios nařídil praobyvatelům, aby oni první obětovali Athéně, jež právě z hlavy Diovy vyskočila; praobyvatelé zapoměli k oběti vzíti s sebou oheň, tudíž obětovali bez ohně. Nezápalná oběť líbila se Diovi i Athéně; Zeus za to poslal na osrov zlatý dešť, Athena dala Rhodským zručnost v umění výtvarném. Na tento ostrov utekl se Tlepolemos, zabiv v přenáhlení svého prastrýce Likymnia, a stal se zakladatelem slavného rodu Eratovců, jenž Rhodu je k prospěchu a slávě. — Poněvadž událost, časem dřívější, slouží k objasnění události pozdější, je u vypravování pořádek opáčený. —

Důmyslné sentence vynikají jasně samy sebou. I krásnými obrazy a obraty vyniká tato vítězná píseň k. př. na začátku porovnání písně s naplněným pohárem, na konci obraz o náhlé proměně vzdušných proudů (o proměnlivosti poměrů v životě lidském), popis květoucí Charitky, jež usmívá se ladnými tóny písně na své miláčky, zosobněná to lahoda písně, pěkně označení věštinny Apollonovy »hlubina svatyně vonné« líčení, jak Athéna vyskočila z hlavy Diovy, jak Lachesis se zlatým vínkem kol čela ruce k slibu zdvihá, jak cesty na Rhodu nosily díla podobná živým tvorům atd. —

2. Nejslavnější všehellénské zápasy v *Olympii* k počtě Dia jsou všeobecně známy; Pindar označuje je na jiném místě jako zápasy u *Alfeia*, ježto řeka Alfeios vedle Olympie tekla. — *Pythijské* zápasy k počtě Apollona, konány blíž Delf, jichž starší jméno jest Pythó; jinde označuje je Pindar názvem „u *Kastalského pramene*“, jenž nad Delfami prýštil. Jiné zápasy byly: *isthmijské*, jež odbyvaly se na Isthmu korinthském k počtě Poseidona vždy v 1. a 3. roce olympiady; *nemejské*, jež konány v Argolidě blíž Kleon v háji Dia Nemejského vždy v 2. a 4. olympiadě. Hry a zápasy prováděny i v *Athénách* při panathenajích, u svatyně na pohoří *Lykaionu v Arkadii* (hry lykajské), na *Rhodu*, na *Aigině*, v *Megarách* a jinde, jakž je i Pindar ve verších 142—155. této písně jmenuje. —

3. Charis — Charitky, lat. Gratiae, bohyně půvabu, společenského, slavnostního života, též zpěvu. Hesiod jmenuje tři: Eufrosyné, Aglaia, Thalia. — Pindar sám v 14. olympijské vítězně písní je jmenuje a krásně líčí. —

4. Diké, dcera Diova a Themidina, bohyně spravedlnosti, ochránkyně práva. —

5. Vztahuje se ke kolonisaci ostrova Rhodu, ježto Tlepolemos přišel z Argolidy. —

6. Rod Eratovců, pocházejí od Tlepolema, honosil se tím, že praotcem jich jest sám Zeus, otec Herakleův. —

7. Ve verších 42—47. vyslovena myšlénka, jež pojí v jednotu všechny mythy této vítězně písně. —

8. Tiryns, staré město v Argolidě, sídlo Tlepolemovo. —

9. Apollon v Delfách. —

10. Lerné, bařinaté jezero, při něm město téhož jména na pobřeží v Argolidě. Tam prý Herakles zabil hydru lernskou. —

11. Všeobecně byla rozšířena pověst, že Athéna vyskočila z hlavy Diovy; pozdější přídavek jest, že Hefajstos při tom Diovi hlavu rozštěpil sekerou. —

12. Athéně. —

13. Lachesis, jedna z Moir lat. Parcae. U Homéra původně jedna Moira, osud to životní, později více jich. U Hesioda jmenovány tři: Klotho, Lachesis, Atropos. Klotho přede osud lidský, Lachesis přiděluje, Atropos, neodvratitelná, určuje konec.

14. S Diem,

15. Jako bůh slunce.

16. Skutečně na Rhodu byla města: Ialysos, Kameiros, Lindos. —

17. Atabyris, hora v jihozápadní části ostrova Rhodu s proslulým chrámem Dia Atabyrského. — Vůbec na Rhodu ctěn byl zvláště Zeus Atabyrský a heroové Heraklés a Tlepoemos. —



Olympijský vítězný zpěv 4.

Psaumidovi Kamarínskému, ¹⁾

zvítězivšímu vozem v Olympii.

O b s a h.

Ó Die, jenž ovládáš nezkrotný hrom, tvé Hory, jež půvabně vznášejí se při hudbě loutny, vyslaly mne jako svědka k nejslavnějším zápasům (v. 1—6.). Vede-li se dobře cizincům, všichni dobří z toho se těší. Nuže Die, jenž pánem jsi i vysoké Aitny, spočívající tíhou svou na stohlavém obru Tyfonu, přijmi laskavě tento zpěv o vítězství v Olympii, složený s milostí Charitek jako pozdě přicházející oslava předností (v. 7—16.). Psaumios to jest, jenž vozem v Olympii zvítězil a slávu rodnému městu Kamaríně získává. Dopřej mu zdaru i ve všem ostatním! Jest nejen pilným pěstitelem koní, ale i velice pohostinným a jest nakloněn míru, přáteli států. Řeč má jest ryzí pravda, kterou dokazuje zkouška (v. 17—30.). Zkouškou i Argonaut Erginos unikl potupě žen na ostrově Lemnu. Vzdor posměchu, že jsa starcem, v zápas se pouští, slavně zvítězil během, a jda si pro vítězný věnec děl pichlavě ku Hypsipyle: »To jsem dokázal rychlostí, ale i síla má a mysl jest svěží; naopak často mladí lidé proti přirozenému postupu věku mají šediny!« (v. 31—42.)

Strofa.

- Ó ty, jenž nezkrotný hrom
ovládáš vrehní jak pán,
Die, tvoje Hóry,²⁾
jež při zvucích loutny uměle zvučných
5. se vznášejí v tanci vábném,
jak svědka mne slaly k zápasům slavným.
Kdy dobře cizincům se vede,
k zprávě příjemné hned
se těší všichni dobří.
10. Nuž, Kronův synu, jenž Aitnu v moci máš,
stohlavého jež jest
obra Tyfona břímě,³⁾
větrů hravých skrýš,
ten s Charitek⁴⁾ přízní přijmi zpěv,
15. jenž v Olympii zápas slaví,

Antistrofa.

- jak pozdní oslavy zář,
 velkým jež přednostem plá. —
 Psaumios to kráčí
 vůz řídě, jenž věncem z olivy písské⁵⁾
 20. byv ověnčen Kamaríně
 tím probouzí slávu. Ostatním přáním
 kéž bůh je přízniv! Teď jej chválím,
 chovu koní že dbá
 i rád že hostí všechny,
 25. kdož přijdou z ciziny, pak že míru vždy,
 států přáteli všech,
 s čistým úmyslem přeje
 z celé duše své.
 A nezbarvím řeč svou lichou lží;
 30. jeť zkouška lidem důkaz pravdy:

Epodos.

- vždyť zkouška jen vyprostila
 syna též Klymenova⁶⁾
 kdys z hany u lemnijských žen.
 Ten v kovovém brnění pro věnec si jda,
 35. když v běhu vítězem byl,
 k Hypsipyle⁷⁾ v odvět děl:
 »Taký, hle, rychlostí já jsem;
 též stejné jsou ruce a duch.
 Než na mladících často dost
 40. již pučí šediny v bělavý květ,
 ač je daleko věk,
 kdy příslušno to jest!« —

Poznámání.

1. Osada Syrakusských, Kamarína byla město na jižní straně Sicílie, jež nijak nevyniklo. Vítězství vozem Psaumida Kamarínského padá do 82. olympiady, kdy Pindar byl již 70 let star. Neztratil na svěžesti duševní, avšak dovedl se ovládati s krásou chutí dokonalého umělce; proto píseň tato je rozměrem skrovná, ale obsažná. Velmi důmyslně vybral látku. Psaumis patrně při chovu koní dlouho marně se namáhal a nemohl dobytí vítězství, tak že se mu i posmívali pro jeho marnou práci (na to ironicky poukazují také asi verše 7—9.). Konečně, když přišel pravý čas, zvítězil. Proto dí básník, že vyslali ho k zápasům za svědka Hory, bohyně pořádku v přírodě, dárkyně všeho, co nemůže být od osudu vynuceno, co nastoupí tehdy, když čas je tu. I u Psaumidy osvědčili svou moc. Spojiv je básník se vzýváním Dia, s nímž Hory

skutečně nerozlučny byly, zvolil na důkaz, že posměch činěný Psaumidovi nebyl oprávněn, mythos o jednom z Argonautů, Erginovi, synu Orchomenského krále Klymena, jenž přišel již jako stařec s Argonauty na ostrov Lemnos, chtěl se účastnit závodu v běhu se zbrojí. Tu smála se mu královna Hypsipylé i ostatní ženy, že se toho jako stařec šedovlasý odvažuje. Když však zvítězil nade všemi, dal královně vtípné poučení. — S důmyslnou látkou souvisí i metrum velice umělé. —

Báseň jeví jmenovitě bystré pozorování života. Pěkně uvádí se Zeus, jenž ovládá blesk jako svého oře, jenž je pánem Aitny (bylat píseň ta provozována v Kamaríně na Sicílii), břemena to stohlavého Tyfona. Líbezné postavy Hor krásně představuje básník, any vznášejí se v půvabném tanci za zvuků lyry. — Výrazně vynikají sentence o zkoušce a o šedinách. —

2. Viz pozn. 1. uprostřed. —

3. Tyfón, mohutný obr z báječné doby, jenž měl sto hlav, zosobnění síly vše ničící. Dle Pindara leží pod sopkou Aitnou, sklán byv bleskem Dioovým, a chrlí ohnivě proudy. —

4. Viz pozn. 3. u Olymp. vítěz. zpěvu 7. —

5. Pisa, staré město v Elidě, jež později zbořeno bylo. Olympie byla vlastně okres chrámový před branami Pisy. Z Olympie do Pisy vedla tak zvaná svatá cesta. Oliva písská tedy tolik, jako olympijská.

6. Klymenos byl králem v Orchomenu. Jeho syn Erginos účastnil se plavby Argonautů jako kormidelník.

7. Hypsipylé, dcera Thoantova, královna na Lemnu v té době, kdy Argonauté tam přistáli.

